

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBÖL Szombaton 19. Január. 1788.

A' F. Monárkha, a' B. *Alvintzi* gyalog Serge-
nek azon Fő Stráamesterét *Klinekherr* Urat,
ki a' hádi-életnek leg-utolsó grádits fogán kezdvén
fegyverrel való szolgálatját, 43 esztendő alatt tett
hiv szolgálatjával a' Tisztségnek ezen poltzára emel-
kedett való, minden pénz-fizetés-nélkül, ezen név
alatt: *Festenfels*, Nemesi jussal és tisztefésséggel meg-
ajándékozni méltoztatott. — A' N. Székely Hűszár
Seregnél esett 2 (*Divisio*) Osztályoknak fel-állítá-
sával a' Fő Kapitányságig való Tisztségek az egész
Seregben csak nem egészfzen meg-mozdultanak, és
Svadramos Kapitányokká lettenek: T. *Czirjék* Lú-
zár,

zár, *Vajna Gábor*, *Imgern Péter*, és *Daniel Lajos* volt másod Kapitány Urak; és másod Kapitányokká lettenek: *Kiss János*, *Szörtsei*, *Engelmajer Simeon*, *Kovács* és *Gróf Gyulai Fő-Hadnagy* Urak. Az All-Hadnagy Urak többnyire Fő-Hadnagyokká, és az alsóbbak igen fokozott lettenek Fő-Tisztekké. — Erdélyben N. Enyed városának főbb lakosai 1000 vöka gabonával kívánták a' magok szerezésére méltó Fejedelmeket önként segíttetni. De mit mondtak? — Fejedelmeket? — magokat és Hazájokat segítették; mert ha a' főnek nintsenek olyan érzékenységei, mellyek az egész testre ki-ne hatnának, hogy lehetne úgy a' Fejedelemnek, mint főnek valamit ajándékozni, mely az egész testre ki-ne áradna. Test a' Haza, ennek feje a' Fejedelem, kitől függ az egész test; e' pedig csak edgy nem kettő. Dicsérettel emlegetik minden Német Levelek a' N. Magyar Nemzetnek Hazájához és Fejedelméhez való kész hűséget, és hűséges készségét. Minek-utánna a' Bánátusban a' F. Királyi Komissárius Úr a' Földes Uraságnak jelentette volna, hogy a' magok szükségeken fellyül lévő gabonájokat engednek a' F. Monárkha számára. Sok Uraságok ezt igen szívesen tselekedték; nevezetesen a' *Máriensfeld* és *Nagy-Miklós* Uradalmoknak biroja *Nako Krisztof* Úr a' maga minden tulajdon szüksége felett lévő gabonáját; u. m. 4000 mérő tiszta búzáját, mérőjét 2 forintjával; 6000 mérő Zabját 45 Krajtzárjával; 2000 mérő árpáját 1 f. 15 krajtzárjával és 20-ezer méter szénáját, másóját 15 krajtzárjával a' F. Ts. és K. Tábor számára önként és örömmel által adta; melyszertént mind-ezeknek 4-ed része árrát Hazájának és annak Fejének fel-áldozta. Sokon vagynak ilyenek

kedves Hazánkban, de a' kikirol ezutan fogunk tudosttatni.

Edgy bizonyos *Jovne* nevezetű fő Belgrádi Iakos igen nagyra mutató Török köntösben Zemlinben mulatozik, és a' F. Ts. és K. szabad Seregnél Tisztnek tétettetett, a' mint Zemlinből iratik.

A' Pofonyi Német és Bétsi Levelekből olvasuk, hogy azok a' *Prokátorok*, kik a' magok restségéből vagy vigyázatlanságokból valamely Peresfélnek igaz ügyét el-tévefztik — — háromszor fognak az ujság Levelekben ki-hirdettetni. Ha annak-utánna-is ezen hibába ejtik magokat, hivataljoktól fosztatnak-meg. Igaz-é ezen hir, vagy nem, feleljenek az első irók. — A' múlt Szeredára viradólag éjjeli 12 órakor 16 Rabok szöktenek vaia-ki a' Bétsi Tomlötzből, kik közzül edgyet még akkor mindgyárt a' vár-fántzáról, 5-töt pedig másnap a' szomszéd Helységekből vizsza-hozván, ezen hibájakat magyarofa olajjal orvoslották; a' többi pedig máig-is szabad-szárnyon repülnek, mig vizsont gonofzságok' hálójába kerülnek.

Felső Ausftriában a' *Kremsmünsteri* Abbátziában, minden Papnak 350 forint ezstendei fizetés rendeltett: a' fok élés házak bé-zárattanak, és parantsoltatik, hogy a' fok borok, fer-fözök 's más egyéb-féle épületek el-árultassanak és adassanak. — *Zágrábiában* 2 $\frac{3}{4}$ font köz kényérnek árra 3 garas. — Első Januáriustól fogva *Károly vár* és *Eszek* között 18 Pasta-hellyek vagynak fel-állittatva. — K. G. *Divins* és Br. G. B. *Vallis* Uraknak szorgalmtofságok által, a' Beilovári Sellyem-fábrica az ugyan ezen helység Majorának *Hiller* Urnak vigyázása alatt olyan tökéletességre mondatik mentnek lenni, hogy az itt készülő dolgok, nem csak a' F. Ts. és

K. más Fábrikákban készülteknél nem alább valók; hanem a' Florentziaiak-mellé-is el-illenek. — *Berlinben* születtettenek az el-múlt esztendőben 5081-en és 5129-en hóltanak-meg. A' születettek közül 462 en vóltanak rend-kivül való házofságon kívül születettek; kik *Berlinben* edgy darab idő-ől fogva, minden esztendőben edgy ennyin vagynak. A' tavaji születettek száma az egész *Prufsziai* tartományokban 217,579, a' meg-hóltaké 165,876.

Romániának két várofsaiban a' *Konstántinápolyi* kikötő-helly mellett, vagy a' mellyek *Konstántinápoly* külső várofsainak-is tartatnak, *Pérában* (hólok *Keresztények* 's nagy részént a' *Keresztény Követek* laknak) és *Galatában*, meg-hallván a' *Törökök*, hogy *Austria* ellenek hadat izent vólna: a' *Sofia* temploma elejébe igen nagy számmal őszve futának, és annyira dühösködtek a' *Keresztények* ellen, hogy ha a' *Jantsárok* minden kapukat és a' *Követ Urak* házait fergenként el-nem állották és a' népet el-nem szélesztették vólna: talám edgy *Keresztény* is életben nem maradhatott vólna. — Nállunk 35 absitos *Frantzia* Tisztek mondatnak szolgálatot veteknek le-ni, kik közzül a' *Bési* hírek-szerént ketten, *Stábális* tisztséget nyertének. Az-is erőssítetik hogy *Prufszus* Tisztek-is nagy számmal nyertének engedelmet a' *Királytól*, hogy a' *F. Ts.* és *K. Zászlók* alatt a' *Török* ellen hadakozhassanak.

A' mondatik, hogy az *Ujj* esztendőnek kezdetével edgy *Prufszus* Kurir 500 aranyból álló ajándékot nyere a' *F. Tsáfszártól*; körül fokon ugy gondolkoznak, hogy nem utolsó hírrel jött-vala *Berlinből* *Bétsbe*; és az-oltától fogva azt akarják némelyek magokkal el-hitetni *Bétsben*, hogy *Prufszia*-is az *Europai* közönséges *Békefélegnek* heyre-állittásában

ban Muszka-országgal és Auszriával meg-edgyezõleg munkálkodván, a' Török-ellen mozdúlni magát meghatározta volna. Sõt némely Levelekbõl úgy er-tyük, hogy a' maga Lengyel-ország felõl való szé-lein Örzõ-kalibákat épített és alattomban a' maga ottan és körül-belõl fekvõ Sergeit szaparitja, és 40 ezerbõl álló Segitõ Serget adna a' Muszkának. A' Dántzigi Deputátusok Berlinbõl el-mentenek oly igé-ret alatt, hogy az õ dolgok Varsoviában fogna vé-get érni; de némelyek azt erõsitik, hogy ezen Vá-roznak Deputátusai Pétervára-felé igyekeznek, a' Tsászárnétól azt meg-tudni; ha bizhatnak-é az õ Felsége oltalmához; mert különben magokat önként a' Pruszsziai Korona alá adják. Ha igaz talál lenni, hogy a' Pruszszus a' Muszkának segitõ Serget ad-jon; így Dántzignak következendõ történetét elõre láthatni, és a' Törököknek-is a' Békeesség koldulásá-ra nem kis okok lészzen; midõn sem Anglia, sem Frantzia-országoktól többé segittséget nem reményl-het, a' Spanyól-ország szoros Barátságával megszűt utat nem tehet. A' Mádriti Levelek magok erõsi-tik, hogy a' Spanyól-Udvar és a' Török között ujj szövetség kötött; de itt-is mind a' mi, és a' Muszka részin állanak a' körül fekvõ szomszéd ha-talmak. A' Muszka Táborhoz ragasztandó 40 ezer nép imit amott már mozogni kezdett. A' Jassiban volt F. Ts. és K. Helytartó már Bétsbe visszjá érke-zett, nem különben a' Konstantzinápolyi Tolmáts, ki minden órán a' Táborhoz indulando. A' Fekete-Tengerrõl haza ment Hajos-seregnek Vice Admirál-ja Konstantzinápolyban meg-finoraztatott és a' Ha-jos-seregnek megint elõbbeni helyére kellett menni.

A' Bukkovina fzeléröl Szutsavából írják, hogy a' következendő 3 punktumokból meg-ítélheti akárki az oda való állapotot: — 1) Minden eleséget innen az Országba bejebb *Homora*-felé költöztetnek. 2) A' F. Ts. K. katonai eleségre gondot vállaló Hivatal parantsolatot vett, hogy ezen helységben még csak edgy hónapi eleséget se hadgyon. 3) A' Szutsaván való hid el-hanyatik. Attól tartanak, az a' vélekedés, hogy a' Török ezen városra szándékoznék ütni, minthogy némelly K. Török jobbágyok fok gazdagságaikat ide takarították.

Höllándia. Noha a' Státufok öszve-vetett vállakkal azon igyekeznek, hogy a' már rég-szánkivetésben lévő Haza minden kints-felett leg-drágább kintsét a' belső tsendefséget hajdoni lábára állithassák; még-is imit amot Istentelen tselekedetek adják elé magokat; mellyek közzül csak edgyet jelentünk. A' Hágai Törvényes Tábla és Mágistrátus a' múlt Dec. 24-dikén ki-hirdetteté, hogy azon hajdoni két Pátriota Prédikátorokat, u. m. *Héringa* és *Muilmán* Urakat a' maga pártfogó oltalma alá-vette, és hogy ezeken leg-kifsebb gyalázatot-is ejteni a' népnek meg-nem engedné. Mi leszfz belőlle? Midön ugyan azon hónapnak 30-dikán, ezen már nevezett 2 Prédikátor, a' Státusnak változása után, leg-előbb Prédikállattanak volna, a' ki-jövés alkalmatosságával kifütyeltetnek; sőt midön dél-után *Muilmán* Prédikállani akarna, alig léphetett-fel a' Prédikálló-székbe, már közönséges hohatával nevettegettki; és a' maga Prédikátzioját a' tsufalodó nevetés közben-is egész órájig így folytató, melyből a' nagy láрма miatt senki semmit-is meg-nem érthetett. Midön a' Templomból ki-takaradtanak volna a' népnek meg-kettőztetett

tegett 's dühösséget képzelő lármájára, a' Tisztviselők edgy Osztály Dráganyost állítván hirtelenséggel elé, a' Prédikátoron eshető erőszakvételt így ta-voztaták-el.

A' *Török-szélekről* még Dec. költ tudósítá-fok-szerént, meg-érkezvén azon Tatár Tábornak, melly, mint már tudva vágyon, az előre ki-nevezetett, *Krimiai Khántól* vezéreltetik, edgy része, *Moldovának* Lengyel-orfzággal határos a' *Dnisternek* partyán lévő *Soróki* nevű várofsa körül: ennek Fő-Vezérétől leg-ottan G. G. *Potokkihoz* az által ellen-be lévő Lengyel Sergek Igazgatojához edgy jelentés küldetett, mellynek ez vala rövid summája: „Lengyel Generál és Fejedelem, mi Szomszéd Barátunk! Mi a' mi F. Tsázfárunknak és Khánúoknak parasztolattyyokból a' mi kátárainknak a' Muszkák ellen való oltalmazására ide a' Dnister mellé jöttünk. A' mi Lengyel-orfzágot illeti, a' mint azzal való Frigyünket mind ez ideig hűséggel meg-tartottuk, bátorsá-gofsá tézfizük a' Lengyeleket, hogy azok a' Törö-köktől és Tatároktól ez-után sem szenvednek meg-bántodást, tsak hogy a' Lengyelek-is a' kötés mellett hűvek maradjanak. A' valóst ez-iránt *Sorókiba* vár-juk: de e' mellett azt-is kérjük, hogy tudósítsunk ezen alkalmatofsággal a' következő dolgok iránt, hogy — vagynak e' Lengyel-orfzágban Muszka Ser-gek? ha vagynak, ki igazgatáfa alatt vagynak? van-e szándékok ott telelni? indulandok-e elle-nünk? „ — Ezen levélre G. G. *Potokki* a' többek között ezen következő szókkal felele: „ Ertet-tük a' Törököknek hozzánk való barátságos indulat-tyokat, és hogy a' Lengyeleknek minden meg-bán-tatások iránt részekről felelnek: részünkről mi-is e-rősittyük, hogy Királyunktól és a' szüntelen tartó

Tanátsol a' végre állittattunk a' Tartomány hatá-
jaira, hogy arra vigyázzunk, hogy a' Török Tsá-
szár Jobbágyaival a' miénkek ellenségesen ne bán-
nyanak. Nékem ellenben parantsolatom vagon a'
iránt-is, hogy fegyverrel álljak ellene, ha ez vagi
amaz fegyveres nép a' Török-foldról, valahól a'
Lengyel-határt meg-támodná. A' mi pedig a' Musz-
káknek magok vifeletek iránt tétetett kérdéseket ille-
ti, azok olyanok, melyekre felelnem nékem éppet
nem lehet, minthogy nints parantsolatom az ő moz-
dulásaikra vifelni gondot 's a' többi.

Frantzia-ország. A' mint már mondottuk, Dec-
7-kén a' Parlamentum széket ülven, két dólgot
folytatott; edgyiket azt, hogy az Orleáni Hercegeért
és a' két fogságba küldtetett Tanátsófokért ujra
esfedzenek a' Királynak, a' másikat pedig a' Pro-
testánsokról való Ediktumot. A' számkivettettekért
való esfedezés végett Dec. 8-kán *Députátusokat* kül-
dének a' Királyhoz; kik már most, noha egysz em-
berséggel, sokkal inkább oda beszélltek a' Királynak
mint ez előtt; a' többek között ezt mondák: „Király!
Most nem a' Felsőged' emberiszeretetéhez folyamodunk,
nem is kegyelmét kóljúljuk, hanem egyedül azért jö-
vünk, hogy Igaságot kívánjunk Felsőgedtől. Az igaz-
ságnak régulái nem fuggenek az emberi akarattól, és
annak magok a' Királyok is alája vagynak vetettetve.
IV. *Henrik* meg-esmérte, hogy néki két Fő-Ura vagon
u. m. az *Isten és a' Törvény*. Ezen régulák között
edgy ez: Addig senkit sem kell kárhoztatni, vagy
büntetni, mig meg nem hallgattatik. Ez minden idő-
re és helyre reá-illik, ez minden embernek tiszte, 's
hivatala; és Felsőged meg engedi nekünk, ha azt mond-
juk, hogy ezen Tiszt 's hivatal éppen úgy kötelezi
Felsőgedet, mint akármelyik Jobbágyát? 's a' t. A'

mint

mint mondják, már az Orleáni Hertzeg szabadságban
vagyon; de a' két Tanácsos nyeli még a' fogságnak
keserves párját. — A' más kérdésbe jött dolog a' Pro-
testánsoknak szabadsága vala. Utóljára abban edgye-
zett meg a Parlamentum, hogy edgy *Commissiot* tégyenek,
a' mely ezen Ediktumnak czikkelyjeit meg-visgálja. So-
kan ellene szegeztek ennek magokat: a' Királynak Hu-
ga, *Ludovica* s más Dámák a' Parlamentbéli Tanács-
soknak szívét arra igyekeznék hajtani, hogy ezen Eret-
nekeknek semmi szabadságot ne engedjenek. Azonban
edgy Könyvet adata-ki a' Parlamentumnak világosabb ré-
sze, hogy ez-által a' Nép ezen Királyi Rendelésnek hafz-
nos és embert szerető vóltáról meg-győzettefék. Mind-
járt az elein ezen könyvnek edgy bölts Rendelés olvafta-
tik, mely költt Febr. 16-kán 1627-ben, a' hóI XIII.
Lajos nyilvánjelenti, hogy az úgy nevezett *Reformá-
tus* Jobbágyait szabadságokban meg őrzi, és nékiek meg-
engedi, hogy azon Jószágaikkal, szolgálatokkal, és
Jókkal, tsendefen élhessenek, melyeket nékiek a' *Nán-
tessi* Ediktum által engedtek vala, mind addig, mig az
Istennek tettzik, hogy az ő szíveiket meg-világosítsa,
és az Anyaszentegyháznak kebelébe vizsgálta-hozza. De
azután néhány esztendőkkel, u. m. Sept. 4-kén 1684-
ben ez a' Végezés adattaték-ki. „ Minden magános em-
bereknek meg-tiltatik, hogy a' kerefsztényi szeretnek
szíve alatt fenki a' *Református* Beteget, akárminémű for-
sú és állapotú legyen, házába bé fogadni ne mérészel-
je, s a' t. — Azonban a' *Párisi* újabb Levelek-
szerént, a' Királynak ezen két esméreres punktu-
mokra való felelete a' Parlamentumban meg-érkezett
és az Ország Nagygyai előtt így olvastatott-fel: „
„ Nékiek nem az én igazságomért, hanem joságom'
és kegyelmességemért kellett volna esfedezni: a' köz-
jóra

jóra fordítsátok figyelmetefségtetek, nem pedig némelly magános környül-állásokra. Parantsolom, hogy a' Protestánfok' szabadsága iránt való végezés az Ország-láistromába bé-irattásék.

Minthogy ezen 4 nevetes erőfségek u. m. *Belgrád, Khótzim, Oszakov és Kinburn*, a' jelen való környül-állások között gyakran elő forognak: nem léfzen talám igen únalmas E. Olvasóink előtt az ezek' vizontagságainak rövid le-irása.

Belgrád fekszik *Serviában* ott az hól a' *Sáva* vize a' *Dunába* szakad. *Szolimán* meg-vette vóit ostrom által a' Magyaroktól 1522 ben, kiktől *Maximilián Emmanuel* Bavariai Választó Fejedelem, a' R. Tsászári Serget ellenek vezérelvén, 1688-ban ismét el-vette: de ekkor tsak két esztendőig maradt a' *Keresztények* kezében és ismét visszfa kapván a' *Törökök*, a' magok birtokokban tartották 1717-ig, a' melly esztendőben Aug. 16-dik napján *Eugenius* Vezértől a' *Törökök* Tábora egészfzen porrá tétvén, harmad nappal az-után *Belgrád* edgyezés által a' Német Tsászárnak fel-adatott, ki annak bírásában a' *Serviában* *Passarovitznál* 1718-ban Jul. 21-dik napján a' két Tsászári Udvar között az *Anglusnak* közben járása által 24-esztendőkre köttetett frigy által meg-erősítetett. Ez időtől fogva a' *Keresztényektől* ezen *Város* annyira meg-építetett, hogy egészfzen meg-vehetetlenek tartatott: de a' Tsászári Tábor 1737-ben szerentsétlen ütközetet tévén *Groszkánál*, 1739-ben *Belgrádot* a' *Törökök* meg-szollották, és minek előtte még tsak álmokban-is láthatná volna, hogy erő által meg-vehesék, el-vették a

Né-

Német Tábor vezérei által 's különösen G. G. Náj-berg által ki-dólgoztatott frigynek ereje-szerént, és a' melly-szerént ugyan csak de a' Német Császárnak költségén el-hanyattanak az erősségek. A' Fő-vám ebben a' városban esztendőnként 100-ezer R. Thal-ért hajt-bé a' Török Császárnak. Belgrád 4 részek-ből áll u. m. a' Felső, a' tulajdon-képpen való, a' Rátz, és a' Vizi-városból.

Khotzim szélen való városa Mőldovának a' Dniester vizének jobb-felől való partyán a' Lengyelek Erősségével *Káminiekkal* által ellenben. A' Törökök ezt 1718-ban bizonyos Frantzia Ingenieurek szórgalmatofsága által edgy valóságos Erősséggé formáltatták és építették: de 1739-ben ezen helységben Muzka G. G. *Münnik* a' Törököknek 90 ezerből álló Táborát igen meg-verték, kényszerítette a' *Khótzim*-baa *Commandérozó* Basát, mind a' várnak, mind magának, mind pedig az egész őrizeten lévő Seregnek fogságra való fel-adására; és noha az ennek-utánna hamar következett békeség kötésben a' Törökök *Khótzimot* visszafizá kapták, csak ugyan el-vesztették azt 1769-ben ujra, annak alkalmatofságával midőn a' Muzkák a' Törököket *Gallitzin* Fejedelemnek vezérlése alatt a' *Dniester* vize mellett igen nagy nyereséggel meg-verték: 1773-ban pedig ujra visszafizá adta a' Muzka a' frigy kötésben a' Törököknek, kik az-óta azt még jobban meg-erősítették.

Otzakov. Ez-is a' Töröknek edgy erős vára a' *Dniiper* vizének a' *Fekete-tengerbe* való szakadásánál. Kemény Erősség volt és 20-ezer embertől oltalmaztatott, midőn 1737-ben ugyan csak a' felyebb em-

említett Muzzka G. G. Münniktől harmadnap i ostrom b
 után meg-vétegetett; 1738-ig Muzzka kézben vólt, a' b
 midőn a' Törököknek ujra vizszá adatván azok v
 1771-ig bírták: akkor ismét el-verték a' Muzzkák, t
 de 1774-ben megint a' Törököknek által adták. t
 Ennek által ellenében az említett folyó-viznek bal- t
 kéz felől való partyan vagon

Kinburn nevű Erősségek a' Muzzkáknak; ez
 1736-ban a' Törököktől el-vétegetvén a' Muzzkáktól
 le-ronatatott, de vizszá vévén az-után a' Törökök,
 újra meg-erősítették: 1775-ben pedig edgyezés-sze-
 rént a' Tsászárnénak által engedtegett.

Hir - adáso k.

Szégyennel tselekezem, hogy a' Ujjság-levelekben
 jelentsem mentségemet, kiváltképen ez okból, hogy sok
 Erdemes Urak és Afzszonyok olvassák ezeket, a' kik-
 re nem néz az én jelentésem. De minthogy, ellenben
 olyanok-is sokak olvassák, a' kik velem Levelezést tar-
 tottak, és bizonyos dólgoakat-is parantsoltak nem kevés
 felől, hogy azokban, gyenge tehetségemhez képest,
 szólgálnék; azonban pedig én, kevés napok alatt, nem
 győzők minden-felé feleleteket írni: tsak reá bátorítám
 magamot, ámbár bizony tellyes Ortza-pirúlással, hogy
 itt és mostan tégyem hírré mentségeimet ezekben.

I. Vagnak Magyar-országban olyan Erdemes
 Uraim, a' kik rész-szerént magok Familiájokról köz-
 löttek velem nevezetes Irafokat bizonyos végre, rész-
 szerént pedig töllem tudakozódtanak magok nemzersé-
 geket illető dólgoak aránt, mint hogy M. Orzágnak
 azon részein laknak, melyeket Erdélyi Fejedelmünk

rtának, és így ditséretes Eleik vagy Erdélyben lakta-
k a' Fejedelmek' szolgálatyában, vagy leg-alább itt
ifeltenek bizonyos dólgozat, és ezek-fzerént itten hagy-
k jó emlékezeteket. Tudtokra adom azért egész tífz-
lettel, hogy jóllehet még némelyeknek parantsolat-
yokra keveset; másokéra semmit sem érkeztem szolgál-
á, az alább meg-irandó akadályok miatt; de már,
nem fok idő mulva különkülön mindeneknek meg-fo-
om mutatni, mennyire mehettem a' parantsolt dólgoz-
an; edgy Tekintetes Familián-kivül, mely-is engemet
edgy Tisztelendő Katólikus Pap Ur által kerestt volt
neg, és a' melynek díszesítésére semmi írásokat nem
udok elé venni az én Gyűjteményeimből.

2. Találkoznak igen számosan még ez Hazában-is,
fokkal inkább pedig ezen-kivül, és főképpen Bétsben,
Pofonban, Györben, Pesten, Debretzenben, 's a' t Jól-
tévőim, Jóakaróim, Barátim, kik-közül némelyektől ké-
rettettem, hogy ki adandó Munkájokhoz én-is valamit
adnék azokból, a' mik nálam taláztatnak; másoktól, hogy
magam félbe szakadott Munkátskáimnak ki vagy nem
adásokról tudositánám; másoktól más okokon vettem Le-
veleket: ígérem mindeneknek, hogy egészségem marad-
ván, a' jövő Húsvétig mindenüvé írok, 's a' mi tö-
lem ki-telik egész kézfzszéggel közlöm.

3. Némelyek kértének, hogy bizonyos ritka Ma-
nufcriptumokat a' Magyar Historiára pénzes írók által
szereznék meg-fzámokra; ez-is meg-lészen ha békefzszé-
ben maradhatunk; leg jobb fzívvel pedig azoknak, a' kik
kültfzönfzön íratnának másokat számomra. Én továbbat
közlöm-is a' Magyar Tudosokkal némely még eddig es-
méretlen, de nagy hafznú Mannskriptumoknak neveiket,
melyeket fok utánna való járásal és költéfsel szerezget-

tem-őszve. Mert ha így nem tészünk egymással, fok
haznos irások hirtelen-el-veszhetnek, hazánk' káráva'

4. Kértek némelyek *Erdélyi Diacalis Articulationok*
(melyek t. i. Erdélynek M. Országáról lett el-fszakadásaától
fogva költenek,); igyekezem iratni; minthogy nálam jól
le-irva, némelyek *in originalibus*-is, mások nyomtatás-
ban-is találatnak. Ezek pedig oly dolgok, melyek nél-
kül Erdélynek Historiáját nem lehet jól tudni. Imé mely
bövön és könnyen ígérék! Ez utolsokat kiváltképen oda,
az honnan nékem-is ígérték Felső M. Orzágról, *Bru-
tus' Manuscriptumát*.

5. Hogy eddig nem szolgálhattam, mentségem van
azoknál, a' kik tudják, hogy 1784-dikbéli Sz. Mihály
Havának 4-dik napján a' szerentsétlen tűz el-rontván en-
gemet, s az után újj Ház építéshez kezdvén a' Közép-
Ajtai Ekklésia (melyben 21. esztendeig vífeltem a' Papi
Hivatalt), minden könyveim és irásaim őszve hányva s,
ládákba rakva állattanak színtén mostanig; mely miatt
igen bajoson lehetett valamit munkálódnom. A' köze-
lebb múlt nyáron és őszön pedig Udvarhelyre költöz-
vén által, ismét nem nyulhattam Könyveimhez. De
már ezután nyulhatok, és jó Uraim parantsolatjokra
munkálodni igyekezem; ha színtén fenki nem kötele-
zett-is engemet jutalommal. Azért

6. Ha kik engemet ezután akarnak Levelükkel
g-szóllítani, az Erdélyi Posta-úttat így alkalmaztas-
sák a' Levél boritékján: *per Hermanfladt, Schaes-
burg, a' Sz. Udvarhely*, mert Brassó felől már igen
későre vehetném.

7. Ragalmazást szenvedtem némelyektől, az Er-
délyi *Calendárium Majus Titulare* végéhez az Eszt-
endő elején ragasztott *Elenchusért*, mely elé adja:

Nomina Civitatum, Oppidorum, & Pagorum, in Comitatus M. Principatus Transylvaniae (és így szoktam írni: Transsilvaniae) juxta Circulos & Processus existentium, prout Hungarice, Latine, Germanice, & Valachice submissa sunt, exhibens. De a' kiknek a' szemek a' feleiben vagyon, lárniook kell, hogy nintsen nékem részem azokban a' soha eddig nem hallatott, hanem most költtetett Deák és egyéb neveken, minhog azokat az egész Erdélyi Processualis Szolga-Bíró Uraktól kérték, és így mindenféle költvén, úgy küldötték bé Szebenbe; ki keze alá? nem tudom; ott pedig ismét fokot változtatták. Meg kell vallanom magam melegségre, hogy ez a' munka fok kárt tett az Helységek Neveiben. Mi szükség vala olyan neveket adni, melyeket soha nem adtak magok Lakosok? *Deákul, Németül, Oláhul*, miért nem tarthatunk meg valamely Magyar Falunak, Magyar, névét, ha eddig más nyelven való nevei nem vóltsak? mi szükség szaporítani a' szót az elme' terhelésére? Ki hallotta valaha, hogy *Közep-Ajtának* Deák neve *Mediolanum* lett volna, mint itt adattatott? Vagy *Oláhul Közajton*? holott az Oláhok mind *Fel-ajtának* nevezik. Az én *Mil-koviámot* híjába emlited; mert abban a' különböző nyelveken való Neveik az Helységeknek csak azok, a' melyek szükségesek, szokásban vólta és vannak; a' melyeket valami bővítéssel adok ki nem sokára az én *Transsilvániám Specialis Parsában*. Költ ezen *Elenchus* ellen edgy kéz irás, ily név alatt: *Ilias in Nuce*, az az, *Erdélyben egész Világ*; mert t. i. a' mostani újj nevek között találatnak: *Albania, Nicopolis, Hellespontus*, és igen fok illyenek.

8. Ez-előtt-is, a' Postától távol lakván, sok bosszúságot és kárt vallottam Leveleimben; de leg-nagyobb a' múlt nyári történet, midőn a' Paraszt annyi eszet kapott, hogy Postára küldött Leveleimet el-sikasztotta, 's a' posta pénzt magára költötte. Melyből már ez a' bajom-~~ó~~van, hogy nem tudhatom bizonynal; hová írott Leveleim vesztének-el. Azért, a' kinek dólga vagyok hozzám, meg-fosztats-~~k~~ ujjolag irni. Ezek után, a' kikért ezen Man ségemet kéfzitettem, azoknak Kegyezségebe 's béke-séges türelekbe magamot bizodalmason ajánlván, vagyok hív tisztelettel, el-kötelezett szolgájok.

Benkő József. m. k.

Írásm Brassóban 1787. Karátson

Haván. 29-dik napján. University Library Cluj

Kormán János Ur Komáromi Patikárius szándékozván maga tulajdon Patikáját, akár csak magára, akár pedig ha a' vásárlónak tettezni főg, házzal és edgy aval edgyütt való jól-készült kertel edgyütt más kézre bortsáttani, adja tudtára mindeneknek, hogy ha valakinek ezeknek meg-vásárlására kedve volna, jelentse magát a' fellyebb említett helyen, és Urnál.